

Sy-li spěval,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérny
Čerstwość da.

Njeh ty spěvaš,
Swérnje dželaš
Wśdne dny;
Dzeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočn ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pôda,
Wokrew će!

F.

Serbiske n jedželske īopjeno.

Wudawa ho kózdu žobotu w Ssmolerjez knihiczschejeri w Budyschinje a je tam sa schtwortlētnu pschedplatu 40 np. doftacž.

Cantate.

Jana 16, 5.—15.

Każ je Jezuš swojim wuczobnikam w tymle sczenju do prjedy prajik, tak je ho tež stało. Ja tam du; troschtař ſi wam pschiindže, won praſi. Tich knjes a mischtr je tam ſchol; won, kotryž jich hac̄ dotal ſe rtom a ruku wodzesche, je jich wopuschežil; ale netk bu ſwiaty Duch ſi jich wodzerjom, tón Duch, kotryž jeho pschekraſni, hdvž jím pschipowjedasche, ſchtož wot jeho wsa; kotryž jím do wſcheje wérnosće pucž poča a Jezuſowý ſkutk dale wjedžishe w nich a nadje wſchém ſwétom.

A tak, lubi čitarjo, je to hiſhcze pschezo. Šswjath Duch ma ſwoje dželo mjes člowjekami a čini tole dželo tak, ſo ho Jezuſowe ſłowo wobtwjerdža: wot mojego budže jo wſacz.

Kajke dželo to je? w cžim ſkutk ſwjateho Ducha mjes člowjekami wobſtawa? — Nashe ſczenje nam praji, ſo je to dwojake dželo a ſo ho jeho ſkutk po tym ſtawa, kajzyž my ſami ſmy. Troscht a wérnosć ma won ſa pobožnych, khostanje ſa ſlych; tónſamý Duch po tajkim wſchelako ſkutkuje, pač na derjeczinjaze, pač na bołosčiwe waschnje, ſa tym hac̄ to kózdy wot naš ſaſkluža. Wo tym naš Jezuš w dženžnischim ſczenju roſwucžuje. Wujimy jeho wucžbu, hdvž ſebi pschedſtajecž dawamy:

ſkutk ſwjateho Ducha w cžlowſkej wutrobje, pschi čimž mamy pósnačž, ſo a kač ſwiaty Duch woboje čini: ſchtraſuje a troschtuje.

1. Skutk ſwjateho Ducha w cžlowſkej wutrobje je ſchtraſowanje; pschetož tak Jezuš wuczobnikam pschi-powjeda: „Hdvyž tónſamý pschiindže, budže won ſwét ſchtraſowacž hrécha, prawdoſcze a ſuda dla: hrécha dla, ſo woni do mnie njewérja; prawdoſcze dla, ſo ja du ſi ſwojemu Wótzej, a wy mje dale njewidžicze; ſuda dla, ſo je ferschta ſweta ſudženj.“ — Prawe wuloženie tychle ſłowow lohke nije. Echto maju woni w jenotliwym na ſebi?

Šswjath Duch budže ſwét ſchtraſowacž, t. r. ſwaricž, pschepočaſacž, wohańbicž hrécha dla; won budže ludžom hréch psched woczi ſtajecž, a kotry hréch? ſo woni do mnie njewérja. A hlejče, to je ſwjath Duch hnydom činił, jako bu ſwjatkownicžku na wuczobnikow wulath; tehdy je won psches Petrowy rót njewérjazym pređował a jím mótrje porokował: Wy ſeże Jezuſa Nazarenskeho, muža wot Boha, morili; a potom je jím tónle Duch psches tehoſameho Petra do ſwědomnja wołał: Knjesa žiwenja ſeže wy morili! Tak je ho Jezuſowe ſłowo dopjelnilo: „won budže ſwét ſchtraſowacž hrécha dla, ſo woni do mnie njewérja;“ njewéra je Jezuſa na kſhiz pschibila, njewéra je tón czežki hréch wobeschla, ſo je Knjesa žiwenja morila.

Dale: Šswjath Duch budže ſwét ſchtraſowacž, t. r. pschepočaſacž a wohańbicž „prawdoſcze dla, ſo ja du ſi ſwojemu Wótzej, a wy mje dale njewidžicze.“ Tež to je ſwjath Duch činił psches rót japoſchtołów a ſczenikow: pschetož won je jím móz a kroblōscž dawał, ſo psches hréch njewérjazych kſhizowaneho jako horjestanjeneho „pschekraſnjeneho Sbóžnika ſwetej pschipowjedachu. „Wi-

ſeže jeho morili; teho je Bóh ſbudził, teho ſmy my wſchitzym ſwědkojo. Duż wjedź tehoſla zyla Israelska křeža ſawěſcze, ſo je Bóh tehoſameho Jeſuſa, kotrehož wñ ſcze kſchijowali, ſa Křejeſa a Křyſta poſtajil" — woła Pětr we ſwojim ſwiatkownym předowanju. Tak je ſwět prawdoſcze dla ſchtraſowaný psches ſbudženje Jeſom Křyſta, kotrež bu psches to we ſwojej prawdoſci wupravdžený psched wſchitkim ſwětom; a ſi móznymi duchownymi ſłowami japoſchtolow ſo tele ſchtraſy wukonjachu.

K tſecžemu: Šwiaty Duch budže ſwět ſchtraſowacž ſu da dla, ſo je ſerschta ſwěta ſudžený, t. r. ſwět k ſwojemu poſtrženju a wohańbienju pōſnaje, ſo je jeho ſerschta, kotrež běſche psches Jeſuſowu ſmiercz na ſdacze dobył, wjele bóle dobyče ſhubil a ſ tróna ſtoržený, dokelž je ſo kſchijowaný a horjeſtanjený Jeſuſ jako jeho psche-winjer wopokaſał a ſo nětko wokoło tuteho Jeſuſa lud ſhromadžuje, kotrež je wón wutorhnył wot wychnoſcze ežemnoſcze, a dokelž ſo Jeſuſowi japoſchtoljo mjes lud ſcželu „k wotewrjenju jeho wocži, ſo by ſo wobrocžil wot ežemnoſcze k ſwětlu a wot mozy Satana k Bohu."

Po tajkim wo hréchu njewery, wo Jeſuſowej prawdoſci, wo ſudže, kotrež jeho ſerschtu potrjedi, dyrbí ſo ſwět pschepekaſacž psches ſwiatyho Ducha a ſ tym wohańbicž, to pschipowjeda Jeſuſ w naſchim ſczenju, a to je ſo ſtało hnydom wot teho dnia ſem, jako bu ſwiaty Duch k Jeſuſowym wucžobnikam pōžlany a na nich wulath. To je ſutk ſchtraſowanja ſwiatyho Ducha w cžlowjeku, a to je wón hacž na dženbniſchi džení.

Hlej, luby cžitarjo, tež k tebi ſwiaty Duch wjchědnie ſchtraſujzy pschikhadža; — ſchtraſujzy twoju njeweru, małowěru abo pschiveru, twoju njeprawdu, kotrež cžinisch, tak husto hacž praweho Boha ſabýwasch, twoje ſakomđzowanje dobreho, hdyž w kſodženju ſa Křyſtuſom woliwkujeſch, twoje ſelčenje ſe ſwětom a poſorjenje psched jeho ſerschtom. Haj, ſwiaty Duch dusčam, kotrež cžze roſkhwěcicž, žaneho mera njewostaja, tak dołho hacž je hiſcheze cžemnoſcze w nich; wón pscheceživo wſhemu wojuje, ſchtož naſchej ſbóžnoſczi na pucžu ſteji, a wukonja w naſ ſwój ſutk ſe ſchtraſowanjom, doniž ſo jemu zyle njeſoddamý. Duž bojm̄ ſo hrécha; ſmyli pač ſhreſchili, dha njeſpjecžujmy ſo ſwiatemu Duchej, ale dajmy jemu jeho džělo ſchtraſowanja we ſwojich wutrobach wukonjeſch.

2. Druhi ſutk ſwiatyho Ducha w cžlowſkej wutrobie je troſchtowanje." „Dobre wam je, ſo ja tam du. Pschetož hdy bych ja tam njeſhol, dha by troſhtarć k wam njeſchichol. Hdyž pač tam du, chzu jeho k wam pōžlačz," praji Křyſtuſ a poſnamjenja tuteho troſhtarja jaſnje ſ dalschimi ſłowami: „Hdyž pač tamny Duch wěrnoſcze pschindže, tón wam pucž do wſcheje wěrnoſcze poſkaže." To rěka, wñ dyrbicze, hdyž waſ ja wopuschežu, tajkeho troſhtarja doſtačz, kotrež wam doſlađnje a móznie pomož ſkieži, pschetož wón waſ na pucž wěrnoſcze dowjedze.

Tajkeje pomož ſu wſchaf Křejeſowi wucžobnizy jara potrjebni byli, pschetož woni mějachu cžezko džělo psched ſobu a dyrbjacu wulke běženje wobſtačz, jako nětk wuňdzechu, evangeliſ pschipowjedacž wſhemu ſtworjenju. S móznym duchom njewěrnoſcze, kotrež je křat a wótž kře a k temu mordar wot ſpocžatka, woni njeſbytnje do ſraſychu, dokelž jako pōžli wěrnoſcze ſi njebjiež psched ſwětom wuſtupowacu. Alle njeſtrachujče ſo! wón ſwojich troſhtuje; wam dyrbí ſo ſchfit a pomož doſtačz, mózniſcha hdyžli tamny wobronjeny je. Duch wěrnoſcze wot Boha

budže waſch wodžer, kotrež waſ we waſchej cžlowſkej kſudobje ſ mojeho bójſleho bohatſtwa wobdari; pſchetož wot mojeho budže wón bracž a wam wudželecz. To ſu japoſchtoljo Jeſuſowi tež ſhonicž ſmeli; wſchaf wěmy, kač bohacze je ſwiaty Duch ſwój troſtarſki hamt nad nimi wukonjal a ſe ſlabych cžlowjekow rjekow krobloscze a wudžeržliwoſcze ſcžinił psches móz a wodženje bójſkeje wěrnoſcze.

A nježměmy ſo my, lubi cžitarjo, tež tehole troſchtowanja ſwiateho Ducha nadžecž a jo na ſebi ſhonicž? Haj, to my ſměmy; wſchitz ſrudni budža troſchtowani, wſchitz ſprózni a wobčezeni wofſchewjeni a wſchitkim, kotsiž prawje wojuja, pomož k bolej ſtupi. To pak nježměmy ſapomnicž, ſo je jeno tym, kotsiž wěrnoſczi poſkuchaju, pomož Ducha wěrnoſcze ſlubjena. Jeſuſowym wucžobnikam placzi tole ſlubjenje, duž tež nam, ſm̄li jeho wucžobnizy; kſodžimyli na pucžu japoſchtolow, dha budže Duch, křiž jich wodžesche, tež ſi naſchim wodžerjom. O derje nam! pſchetož niežo w tymle ſiwiſenju tak jara njetriebamy kaž troſhtarja ſi wýſoka, niežo nam tak nuſne njeje hacž ſhonicž, ſo mamy Boha, křiž pomha. Na ſemi džě je tak wjele horja, tudy dyrbimy tak někotru cžěžnotu pscheńcž a mamy ſpýtowanja wot wonka a wot nutſka ſnjeſcž. Želi pak ſm̄ ſložu wěrnoſcze poſkuchni, dha pſchinidže tež Duch wěrnoſcze k nam a pſchinjeſe nam wopravdžitu pomož, ſo njepodležimy. A bywaſli nam ſnadž ras tež ſtyſkno, dha naſ tola ſtruhloſcze njejima, haj, my poſběhujemy ſo tež pod mróčnym njebjom, njewſdowamy ſo wutrobitoſcze, ale ſm̄ ſeſerpliwi w horju a ſbóžni w nadžiji. Duž, lubi cžitarjo, dajež ſo ſchtraſowacž a k dobremu cžahnež wot ſwiatyho Ducha, dha budže wón waſ tež troſchtowacž we ſwojim cžaſu! Hamjeń.

Domjazh kſchij.

Wěſcze do kſodžeho kſchecžijanskeho domu ras horjo abo kſchij ſastupuje. Ale runje w domjazhm kſchiju dyrbja mandželszhy we měrje a ſuboſczi twjerdže hromadu džeržecž, ſo ſnapſchecžne poſběhovacž a troſchtowacž. Tak nježměſch cžinicž, kaž ſiobowa žona cžinjeſche, kotař k ſwojemu cžezko a dołho kſoremu muzej rjekn: „Džeržiſh ty hiſcheze twjerdže ſwóju ſwěrnoſcze? Požohmuj Boha a wum!"

Kač ma ſo wot muža a žony kſchij, jimaj wot Boha na położeny, njeſež, to poſaſuje nam na rjane waſchne pobožna pruſka kralowa Louiſa, kotař we dñjach cžezkoj njeſboža ſwojemu nanej pihaſche: „Rady budžecže, mój luby nano, kſchecž, ſo ſo njeſbože, kotrež je naju potrjehilo, do naju mandželskeho a domjazeho ſiwiſenja ſacžiſhežalo njeje, ale je te ſhamo cžim bóle wobtwjerdžilo a namaj hiſcheze lubſche ſeſiniſlo. Mój mandželski je miloſciwiſchi a ſuboſciwiſchi hdyžli hdy. Wežera wón rjekn, tak ſi niſka prjecž a jednorje ſe ſwojimaj ſwěrnhmaj wbcžkomaj na mnje hladajžy: „Ty, luba Louiſa, ſy ſo mi w njeſbožu hiſcheze dróžſha a lubſha ſeſiniſla. Nětko ſe ſhoniſenja wěm, ſchto na Tebi mam. Njech wonkach wichor howri, hdyž jeno w naju mandželſtwje dobre wjedro wobkhowamoj."

Tak bě prawje. Njeſbože luda, kotrež džě běſche kralowskeho doma ſamžne njeſbože, ſwaja ſrala a ſralou jeno hiſcheze twjerdſho hromadu. Tež Dr. Luther, kotrehož je džě Bóh do jara wjele domjazeho kſchija wodžil, móžesche wo ſwojej mandželskej prajicž: „Ja mam pobožnu, ſwěrnu žonu, na kotrež ſm̄ ſo mužowa wutroba ſpuſtějecž."

na tej kupy rosczechu, běchu khlebowe schtomu a palmu, kotrychž bě wulka mnogota, najwuzitniscze.

Khlebowe schtomu rostu s lisezom a s halosami kaž nasche řadove schtomu. Na nich rostu ploidy, wjetse haež dwě muksej pjaszczi hromadze. Tute ploidy jedza bo se schtoma žyre a su jara dobre, tež budza warjene a pječene, a hdyz su pječene, blodža jako pscheńczny khleb. Čorni ludžo je takle pjetu: najprjedy pala drjewo, so maja žehliwe wuhlo a popjel, našlaku khlebowe ploidy, do palneho liseza sawalene, na horzy wupalený blak, sežypaju horzy popjel sažo horje a swječha tež žehliwe wuhlo, a na wscho połoža potom něchto žucheho liseza a drobneho drjewa; a hdyz je potom wscho wuhaznylo, dha je iich khleb pječeny. Takle pječený dostawa wón brunu skorku kaž nasch, a bo potom kraje kaž nasch a blodži kaž nasch pscheńczny khleb.

Wat palnowych schtomow rostu tam tsoje. Najprjedy řadova abo winowa palma. Wona naroscze na pol sta lohczi dołha a nima wat pjenka haež do wjerška žanhych halosow, na wjeršku pak je wulki schescherjaty czeč dolheho a scherokho liseza, kiz bo do wschech bokow smahuje, a je tak wopravdze krasny a majestetski schtom. Na wjeršku pod lisezom roscze ſad, kotryž datle reka, te su wjetse haež nasche ſlowki, rostu pak na ſiczech, kaž nasche wino, na jenym schtomie husto dwazeczi ſiczow a na jenej ſiczi wat sta haež do dwieju stow ploidy, kotrež su nimo měrh dobre, lepsche haež žadyn druhi ſad. Tele palmy narostu s jadra a njepuschczeja s korjenja mlobe schtomiki, kaž něhdze pola naš ſlowezina, tež njemóža bo palmu schczepicž, dokelž žanhych halosow a schmutajzow njeczerja. Najlepje rostu palmy pschi wodnych rěkach abo pschi wodowych žbrach. We najwjetsej horzocze, hdyz je wschitkón druhi ſad na schtomach ſefrawil a hdyz drugim schtomam liseže wotpadije, ſelenja bo palmy najrjeñcho a ſrawia tehdom jich ploidy. Hdyz su datle ſrale, je to ſa tamne holiczata wulke wjerze, pschetož wone nětk na palmy čolpaja a wotřeuja ſrale ſicze, delefach pak džerža macžerje wulke plachty, na kotrež holiczata wotřejane ſicze puſchezeja. Datle bo žyre jedža.

Worjeshna palma je we wschem zyle na winowu palmu podobna, jeno so na njej wulke worjehi rostu, wulke kaž džecžaza hlowa. Schkorpijsna worjeha je dwoja; ta ſwonkowna je tolsta a niežata, a hdyz je žuchla, móža bo pol lohcza dołhe nieže wat njeje wotčahowacž. S tuthch pletu bo borniza a schtryki, tež hodža bo wone tkacž, kaž nasche pschedzeno. Smutkowna schkorpijsna je tvjerda kaž roh, a w tutej schkorpijsne je jadro, wulke kaž huſaze jejo, a jadro je kołowokoło s bělej ſłodkej juſchku wobdate; juſchka blodži kaž najlepsche mloko, jadro pak wjele lepje haež wloske worjehi. Tuta řadova juſchka bě, kotruž čorni ludžo Korli pič dawachu, hdyz wón khory a ſlaby ležesche, a kotraž jeho tak woschewi a poſylni.

Muežna abo mukowa palma, we ſroſzenju tamnymaj runa, je tak tolsta, ſo ju wulki muž s wobemaj rukomaj lědom woschiniuje. Spody ſkory, kotraž je něhdze dwaj porstaj tolsta, je zhlík ičtom wat korjenjow haež do wjerška ſame mjeħke žro, kaž něhdze pola naš w bosowym drjewje. A tuto žro jara derje blodži. Hdyz je tamni ludžo s wodu wuplokaja, nieže ſ njeho ſwucžahaju a je potom wužuscha, dha je to rjana běla muka, a móže bo pschepiez kaž nascha žitna. Tuta muka tež ſ nam pschihadža a je w ſlamach ſa tuni pjenjes dostacž, je běla, tež brunſtoja a ſornijatkoja; ludžo pola naš polivku wat njeje warja.

Wschitke palmy su ſa horze kraje jara wuzitne, pschetož wot nich bo tamni ludžo žiwja; ſiž lisezom, kiz je ſkoro lohcž ſcheroke a tsi lohcze dołhe, kryja woni ſwoje héth, tež pletu wat njeho schtryki a wjerča bornizu. Na kupje, hdzež Korla bě, běchu wschitke héth ſ palnowym lisezom kryte. Tak je bo Bóh Knies ſa wschitkých ludži staral; nam je dal žita a len a ſad, tamnym

pak khlebowe schtomu a palmu; wschudže je miloscž tehožameho Wózta. A derje tym čłowjekam, kotriž ſ džakom ſwój wschedny khleb ſ ſebi bjeru! —

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

— Pſchichodny schtwórtk ſwjeczi nasch lubowaný kral Vjedrich August přeni króž ſwój narodny džen a někotre dny po tym, 29. meje pſchijedze wón do nascheje Lužicy. Shromadne holodwanje naschego ſerbſkeho ſuda budže 30. meje pſched ſerbſkim domom w Budyschinje. Pſchi nim móža bo ſerbſz mužojo, žony a mlobe holzy wobdzelicž. Mužojo moja pſchińcz w czornej drasze a wyżolim klobuku, žony w kwaſnej drasze a holzy jako družki. Wobebje tež wat žonjazeho rodu bo bohate wobdzelenje wočakuje a chyli bo pola knjesa tachantskeho předarja Schewcžika w Budyschinje borsy ſamolwicž. Sa žony a holzy budže kloſej w ſerbſkim domje a potom ſa wschitkých ſhromadny wobjed.

— Njeměry w Ruskej njechadža pſchecatcz. W Pětrohrodze je bo 1200 dželacžerjow ſajało, dokelž ſběžk pſchihotowachu.

— Žalostnje mór wobebje lětža w Indiskej ſakhadža. Wat 1. januara haež do 15. aprileje je 576,366 na mór wumrjeło. Liežby ſa předadwshe lěta ſu 1903: 651,273; 1904: 1022,299, ale tele liežby placza tehdom na zhele lěto.

II. Hudanske praschenja wo biblijskich woſobach.

Staja Radužerb-Wjela.

3.

Kotry kral je mandželsku Roſhněwaný ſastorčík
A ſej niſku ſyrotu
Na jej' město wuſwoliš,
Kiz bě rjana, ale khuda,
A tež njebě ſ jeho ſuda;
Te, hdyz běſche kralowa,
Gswój ſplah živý ſdžeržala;
Haniba ju bylo njeje,
Bjcz ſe ſchlachty ſazpitez;
Hańbowala njeje bo
Staroh' wuja khudeho. —
Wěſch, kotre mjeno wona ma,
A kak tom' kralej rěkaja?

4.

Kotry kral je mužow ſkal
Do paſthřskoh' městacžka,
Krutu pſchilaſnju jim dal:
„Sklonuję ze tam džecžatka,
Kiz ſu hřeče male nět,
A niz starsche dweju lět?

Wotmoſhy na praschenja wo biblijskich woſobach.

2. Antiochus Epifanej. — 2. Maff. 9.

„Pomhaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wszech pſchihawanych „Sserb. Nowin“ na wszech a w Budyschinje dostacž. Na ſchtwórci lěta placzi wón 40 np., je notliwe cžiſla ſo ſa 4 np. pſchedawaju.